

صرف کاربرد

سرشناسه: احسان، حسانی، عنوان قراردادی: صرف کاربردی عنوان و نام پدید آور
: صرف کاربردی/ احسان حسانی، مشخصات نشر: قم مجلسی ۱۳۹۷. مشخصات
ظاهری: ۱۳۷ ص، شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۵-۶۵-۲ وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه به صورت زیر نویس موضوع: ادبیات عرب موضوع: صرف

صرف کاربردی

مؤلف: احسان حسانی

انتشارات: مجلسی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۵-۶۵-۲

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

سفارش چاپ کتاب: دفتر فنی PH.R

سایت: www.chap-iran.ir

سامانه پیامکی: ۵۰۰۰۲۸۶۸۲

کلیه حقوق برای مؤلف
محفوظ است

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و صلي الله علي محمد و علي و آلهم الطيبين الطاهرين
و لعنة الله علي أعدائهم أجمعين أبد الآبدین
الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

آری، ناتوان ترین انسان کسی است که توانایی جدا شدن از زمین را ندارد و نیرومندترین انسان کسی است که در مسیر تقرب الهی پرواز می کند.

برای پرواز کردن تا خدا و انسانی ملکوتی و قدسی شدن، نیاز به فهم دین است تا طوفان های دهشتناک دنیوی انسان را زمین گیر نکنند. و اما پر واضح است که برای فهم دین، نیاز به فرا گیری علم دین است، و علم دین را نیز باید از قرآن - کتاب انسان ساز - و از عالمان واقعی دین یعنی خاندان وحی و اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) فرا گرفت. و از آنجا که زبان قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) عربی است، ناچار باید از زبان و ادبیات عربی خوشه بر چینیم و آن را برای فرا گیری علوم انسان ساز مقدمه ای قرار دهیم.

از دیرباز رسم بر آن بوده است که زبان و ادبیات عربی را با «علم صرف» آغاز می نمودند و ما نیز از این رسم عدول نخواهیم کرد.

نوشته ای که پیش رو دارید، مسائل و مطالب کاربردی در علم صرف است که با روشی نوین در آموزش و به پیشنهاد و راهنمایی استاد محترم حضرت حجت الاسلام والمسلمین شیخ جواد قاسمی و بر اساس اهداف مشخص شده از سوی کانون اهل ولایت تألیف شده است. اما پیش از ورود به مطالب، ذکر چند نکته لازم به نظر می رسد:

۱- بیشتر مطالب این نوشته، برگرفته از کتاب های «صرف ساده قدیم» و «صرف ساده جدید» - با باز نگری و اصلاحات - و «صرف متوسطه» است، و پاره ای از مطالب نیز از کتاب های «الهدایة فی النحو»، «شرح ابن عقیل»، «مبادی العربیة»، «شرح نظام» و «أمثلة» اخذ شده است و برخی مطالب به صورت نوآوری است.

۲- با توجه به آسیب شناسی به عمل آمده از صرف متداول، باید گفت که؛ ضمن کارآمد بودن مطالب موجود در آن، غالباً این مطالب منجر به ایجاد قدرت تشخیص نمی شود، بنابراین، در این نوشته با ارائه مطالب با چینی شی متفاوت، و تدوین تمرینات کافی به صورت جدول بندی، سعی شده است تا در کمترین زمان، قدرت تشخیص کلمات در خواننده، بالا رود.

۳- مطالب به این صورت است که؛ ابتدا مسائل مختلف مربوط به فعل در طی ده کارگاه و سپس مسائل مربوط به اسم در پنج کارگاه بررسی خواهد شد و تمرین هایی که در این کارگاه ها مورد استفاده قرار می گیرد، تنها برای ارتقا و پیشرفت در قدرت تشخیص است و اینکه مقدمه ای باشد برای ورود به علم نحو، بنابراین در برخی موارد، از استعمال عرب چشم پوشی شده است.

امیدوارم که این تلاش ناچیز، مقبول درگاه احدیت و حضرت صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) قرار گیرد و به خداوند عرضه می دارم:

«الهی؛ یا رافع کُلِّ مرفوع، در این بنده منصرف عمل کن و او را در مقعد صدق و نزد ملیک مقتدر جای ده».

الحمد لله رب العالمين
احسان حسانی

حوزه علمیه محمدیه شیراز - ماه رمضان ۱۴۳۴

فهرست

کارگاه اول: فعل ثلاثی مجرد (صحیح و سالم)

۱	نحوه ساختن افعال مختلف
۲	نحوه ساختن فعل ماضی
۲	نحوه ساختن فعل مضارع
۳	نحوه ساختن فعل امر
۳	نحوه ساختن امر مجهول
۴	نحوه ساختن اسم فاعل
۴	نحوه ساختن اسم مفعول
۴	نحوه ساختن مضارع موکد

کارگاه دوم: ثلاثی مزید، صحیح و سالم (۱)

۱۲	اوزان مشهور ثلاثی مزید
۱۲	۱. باب افعال
۱۳	۲. باب تفعیل
۱۳	۳. باب مفاعله
	۴. باب انفعال
۱۳	۵. باب استفعال
۱۳	۶. باب افعلال
۱۳	۷. باب افعیلال

کارگاه سوم: ثلاثی مزید، صحیح و سالم (۲)

۲۰	۱- باب افتعال
۲۰	۲- باب تفعّل
۲۱	۳- باب تفاعل

کارگاه چهارم: ثلاثی مجرد صحیح و (مهموز، مضاعف)

۲۸	ثلاثی مجرد صحیح و مضاعف
۲۸	قواعد ادغام
۳۰	ثلاثی مجرد صحیح و مهموز
۴۰	کارگاه پنجم: ثلاثی مزید صحیح و (مهموز، مضاعف)
۴۰	ثلاثی مزید صحیح و مهموز
۴۰	ثلاثی مزید صحیح و مضاعف

کارگاه ششم: ثلاثی مجرد معتل (مثال و اجوف)

۵۲	قواعد عمومی اعلال
۵۳	قسم اول: مثال
۵۴	قسم دوم: اجوف

کارگاه هفتم: ثلاثی مجرد معتل (ناقص و لفیف)

۶۲ فعل ناقص

۶۳ لفیف

۶۴ خاتمه: نون تاکید در فعل ناقص و لفیف

کارگاه هشتم: ثلاثی مزید معتل

۷۲ معتل الفاء (مثال)

۷۲ معتل العين (اجوف)

۷۳ معتل اللام (ناقص)

۷۴ لفیف

کارگاه نهم: فعل رباعی

۸۱ رباعی مجرد

۸۱ رباعی مزید

کارگاه دهم: معانی افعال

۸۹ حالات مختلف فعل مضارع

۸۹ حالت اول: فعل حال و مستقبل

۸۹ حالت دوم: مضارع استفهامی

۸۹ حالت سوم: مضارع منفی

۹۰ حالت چهارم: مضارع منهی

۹۰ حالت پنجم: جحد

۹۰ حالت ششم: مضارع مؤکد

۹۰ معانی ابواب ثلاثی مزید

۹۳ رباعی مزید

کارگاه یازدهم: اسم و تقسیمات آن

۹۶ تعریف اسم

۹۶ بناء های اسم

۹۷ قواعد اعلال مخصوص به اسم

۹۷ تقسیمات اسم

۹۷ جامد و مشتق

۹۷ صفت مشبیه

۹۸ اسم تفضیل

۹۸ اسم مبالغه

۹۹ اسم زمان و اسم مکان

۹۹ اسم آلت

کارگاه دوازدهم: مذکر و مؤنث

۱۰۶ مذکر

۱۰۶ مؤنث

۱۰۷ خاتمه: علامت های تانیث

کارگاه سیزدهم: متصرف و غیر متصرف (۱)

۱۱۰	 مثنی
۱۱۱	 مصغر
۱۱۲	 منسوب

کارگاه چهاردهم: متصرف و غیر متصرف (۲)

۱۱۶	 جمع مذكر سالم
۱۱۷	 جمع مؤنث سالم
۱۱۷	 جمع مكسر

کارگاه پانزدهم: مصدر و غیر مصدر

۱۲۳	 مصدر اصلی
۱۲۴	 مصدر میمی
۱۲۴	 مصدر صناعی
۱۲۴	 مصدر مرء

خاتمه: راه های تشخیص فعل و اسم

۱۲۸	 علامت ها و راه های تشخیص فعل
۱۲۸	 علامت ها و راه های تشخیص اسم
۱۲۹	 منابع